

Naročnina

za državo SHS:

za mesec Din 20

za pol leta 120

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; neuradna pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:

Enostolpna politna, vrsta mali oglasi po Din 1.50 in Din 2.—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2.50, veliki po Din 3.— in 4.—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Na napačni poti.

L. 1923 je izšla v precej neznani izločki nekega Hegnera v Hellaer-u knjižica »Römischer Katholizismus und politische Form« od bonnskega profesorja, jurista Carl Schmitt-Dorotiča, ki je spočetka niso, veliko opazili, kakor se to jako rado zgodi globokozamišljenim, pa povprečni meščanski pameti nepogodnim publikacijam. Danes pa je njena nenavadna vrednost splošno spoznana in knjižica, koje avtor ni niti konfesionalno niti politično opredeljen, ampak se prištevava med stroge znanstvenike, je izšla pravkar v ugledni katoliški založbi.

Avtor je v tem majhnem spisu — neoziraje se na te ali one pogoje — tako izborni pogodil politično stran katolicizma kakor doslej malokdo drugi. Zanj je očitno, da katolicizem ni kakšna omedna pietistična konfesija, ki se za politično in socialno oblikovanje sveta ne meni, marveč da je najmočnejša javna stavba na svetu, ki bo tudi ruski boljševiški barbarizem premagala kakor je premagala liberalno meščansko prosvetljenstvo. Tega ne trdi »klerikalni agitator«, ampak hladen jurist z nevtralnega vseučiliškega katedra. Cerkev je res da nad vsemi strankami, ker se ne more istovetiti z relativnostmi, ki so naravno v vsaki izmed njih, iz tega pa nikakor ne sledi, da bi sama ne imela nobenega političnega ideala, ki mu lahko ta ali ona stranka pride najbližje. Ta ideal Cerkev je večanje moči in slave božje na zemlji, službovanje vseh človeških institucij cilju božje države, udejstvenje moralnega in pravnega reda, odgovarjajočega onemu, ki so ga zamislili veliki cerkveni misleci, socialna pravičnost, ki je zgrajena na pripoznanju neporušljivih etičnih odnosov med posamezniki, neskončni vrednosti duše, njeni neumrjivosti, njenem božjem izvoru, njeni svobodi, z eno besedo, tistih človeških pravicah, ki se jih ne sme nihče dotakniti, ne velekapitalistična ne komunistična država. V bistvu je ta katoliški ideal vedno isti: za časa Gregorja VII isti kakor je danes. Zato je kapitalna zmotna, če kdo razume nadčasovnost Cerkev v tem smislu, kakor da je napram političnim strankam in strujam javnega ter socialnega življenja indiferentna. Ona je več nego katerakoli stranka, ona vsebuje neskončno več nego katerakoli izmed njih, ona se z nobeno popolnoma ne krije, ona gre globlje in delj od vsake in je zakoreninjena tam, kamor nobena stranka ne sega, toda politična ideja o obliki človeške družbe, ki v njej živi, se čisto naravno udejstvuje po katoličanih v njihovem javnem, državljanskem življenju in je zato samoposebi umevno, da Cerkev, ki vendar ni zgolj hierarhija, ampak občestvo vseh verujočih, ne more biti tuja stranka, ki pomaga v duhu Kristusovega občestva ustvarjati civitatem Dei na zemlji. Ne identifikuj se z nobeno, je čisto gotovo, da Cerkev ali, recimo, katolištvo v najidealnejšem pomenu besede, ne more biti v nasprotju s političnim v strankah organiziranim delovanjem katoličanov. To je v zgodovini vedno bilo. Ako ni bilo specifično na katoliškem temelju osnovanih strank, je Cerkev znala vedno zasledovati svoje božanstvene cilje glede na politično in socialno oblikovanje družbe na tak način, da so njeni eventualni kompromisi s to ali ono strujo, državno obliko, meščanskim ali proletarskim gibanjem itd. itd. predstavljali le metodo, po kateri se najbolj varuje javni red in mir, neka relativna socialna pravičnost, toleriranje manjšega zla, da se odvrta večje, zato da se Cerkvi omogoči vsaj minimum možnosti udejstvovanja in zasledovanje njene končne ideala o popolni krščanski družbi. Danes, ko je politična in socialna ideja katolicizma zavestno in namerno postala podlaga delovanju civilnih političnih strank, ko se po preživetju liberalizma in marksizma zavestno skuša izgrajevati krščanski družabni zamisel, so brez vsakega dvoma katoliške ljudske stranke pojmovanju Cerkev najbližje in se to, kar Schmitt-Dorotič po pravici imenuje »politično formo katolicizma«, v njih najbolj izraža.

Mi bi teh, pravzaprav čisto samoposebi umevnih stvari ne bili tako obširno razpredli, da nismo te dni slišali ali čitali od strani, od katere bi človek v normalnih razmerah tega najmanj pričakoval, izjav, ki po našem mnenju kažejo menj umevanja časovnih nalog katoličanstva kakor jih kaže versko

in politično nevtralen laik in nemški profesor. (Casovne naloge katoličanstva pa so v notranji zvezi z nadčasovnimi!) Ni še vse modrosti vrhunec, če kdo reče, da kot katoliški duhovnik stoji nad vsemi strankami, kajti to je zelo preprosta resnica, ki se bere v izvrstni Ušeničnikovi Pastoraliki, ne sme pa izvajati iz tega konsekvence, ki nikakor iz te resnice ne sledi, če jo prav razumemo. To je, delanje in nehanje zavednega katolika, naj bo duhovnik ali laik, ne sme biti kako, da bi mogli načelni nasprotniki katolištva kot politične ideje, sklepati, da simpatizira z njihovim političnim zamislim družbe. Dušnopastirska in politična stran duhovnikovega udejstvovanja se pri izvestni meri etične izobrazbe da lahko ločevati, ne da bi trpelo eno ali drugo; in žrtvovati svoj politični katoliški nazor iz strahu, da ne bi trpela dušnopastirska naloga, se ne sme še smatrati kot dokaz »pravega umevanja pastirskih nalog katoličanstva.« Primenjeno na konkretni slučaj, se to pravi, da tudi z dušnopastirskoga stališča ni modro, če ni naravnost škodljivo, pisati četudi z naboljšim namenom, javno pozdravna pisma mladini, zbrani v »Njivi«. Kajti člani tega društva bi nam sami hudo zamerili, če bi jih označili kot pristaše katoliškega svetovnega in družabnega ali še celo političnega nazora, kakor bi nam to zamerila gg. Prepeluh in Pucelj. V očeh pristašev slovenskega svobodomiselnega agrarnega gibanja taka pisma ne pomenijo pridobivanja njihovih duš za katoličanstvo, marveč izraz simpatije njihovega programu, ki je od katoliškega oddaljen kot zemlja od solca. Dober namen takega pisma se spriči tega izpreverča v navadno nasedenje in služi samo ciljem nasprotnika.

Mi ne vemo, koliko je tisto pismo izraz avtorjevih čustev do SLS. Ne izključujemo možnosti, da se tudi ta ali oni duhovnik lahko napram naši stranki iz tega ali onega vzroka obnaša indiferentno ali celo sovražno. Toda tega noben duhovnik ne more oporekati, da v Sloveniji ni druge stranke, usmerjene po političnem idealu katoličanstva, o katerem smo uvodoma govorili, kakor SLS. In ta ideal obstaja! Kdor bi to zanikal — da ima katolištvo svoj, univerzalni, vekoviti politični in socialni, na zemlji udeležljivi ideal, ki ga tudi moramo udejstvovati v ozkih mejah človeških zmognosti — ta bi ne bil več katolik po duhu. Ta mora pritrditi g. Prepeluhu, ki katoliškega političnega zamisla ne pripoznava, ampak se giblje v splošnih humanitarno-etičnih gestih, ki jih imenuje »krščanstvo«, ki pa niso katolištvo. Vsaka stranka dela napake in se pravzaprav ravno po napakah usvršuje, toda zaveden katolik nima izbire, ako hoče zamisel katolištva, kolikor se tiče oblikovanja družbe, države, javnega življenja, udejstvovati, kakor da ga udejstvuje v stranki, ki je katoliška po duhu, načelih, zgodovini, smernicah. Lahko je danes — ko katolištvo reprezentira najjačje duhovno silo človeštva — zatrjevati, češ »tudi mi smo krščanski«, »priznavamo etične vrednote tudi Cerkev«, in kakor se podobne fraze glasijo — toda to, kar se imenuje katoliški duh, mentaliteta, usmerjenost, to ni stvar, ki bi se dala čez noč nadeti kakor kostum od enega akta do drugega! Ta duh nikjer drugod ne živi v slovenskih strankah kakor v SLS, ker je to stvar življenja, vekovne tradicije, prešinjnosti, ki se ne da z očitnimi političnimi oportunističnimi nameni po potrebi na lastno politično štacuno kot firma danes obešati in jutri snemati ali narobe!

To naj premislijo gospodje, ki so v zadnjem »Kmetijskem listu« po daljšem času zopet počitovali svoje antipatije napram SLS., pa ne bodo tako lahkoverno iskali katolištva kot velike že tisoč in tisočletne v večnost usmerjene družabne ideje po drugih tabiorih.

Lajk.

Potovanje kralja in kraljice.

Belgrad, 18. sept. (Izv.) Danes je sedmi dan, odkar je kraljevski par odpotoval iz Belgrada. Ves čas sta se kralj in kraljica mudila v Južni Srbiji. Včeraj sta iz Berana odpotovala v Kolašin. Ljudstvo kralja na potovanju živahno pozdravlja. Iz Dubrovnika so se dopoldne ob 11. odpeljali z ladjo v Kotor nekateri ministri in narodni poslanci, ki so se podali na cetinjsko slovesnost preko Zatrebja.

Izjava poslanca Smodeja o političnem položaju v Sloveniji.

Belgrad, 18. sept. (Izv.) Narodni poslanec Franc Smodej, ki se je mudil te dni v Belgradu, je dal časnika sledenjo izjavo: »Belgrajsko časopisje je poročalo, da sem prišel v Belgrad v strankarskih zadevah. To ni resnično. Prišel sem intervenirat v zadevah upravnega značaja. Da ni napak in krivic v državni upravi, ki so na škodo občega dobra, ne bi bilo treba intervencij, katerih gotovo ni v nobeni državi toliko kot v naši.«

Na vprašanje nekega časnika o razmerah v Sloveniji, je izjavil Smodej:

»V političnem pogledu je v Sloveniji za nas zelo dobro, pač pa je gospodarski položaj zelo slab. Davčni zaostanki se eksekvirajo tako mnogoštevilno, kot nikdar poprej. To je znak, da so davčne oblasti daleč prekoračile dopuščeno novo obdavčenje. Krivice, ki se dogajajo v Sloveniji v političnem in gospodarskem pravcu, niso položaja SLS razmaja, ampak so položaj naše stranke ojačile. Celo politični nasprotniki SLS naglašajo, da je edino SLS v Sloveniji dosledna in da je poštena v taktiki, ki v politiki ne vara, ampak svoj program odkrito zastopa. Stjepan Radić je s svojim agitacijskim prihodom v Slovenijo dosegel ravno nasprotno, kakor je nameraval. Mi se krepimo. Ni izključeno, da odpade en ali drug pristaš. To so slabosti. Zato pa pridobiva stranka na terenu pri resnih ljudeh, ki ljubijo principelnost v politiki. To je pglavitni znak naše stranke.«

Priprave za novo posojilo.

Belgrad, 19. sept. (Izv.) V zadnjem času se resno dela na to, da se doseže v inozemstvu sklep posojila. Vlada bo za pokritje državnih potrebo najela dvoje takih posojil: za izvedbo železniških načrtov in za dograditev drž. zgradb in posameznih drž. ustanov. Posojila bi najele posamezne občine, v prvi vrsti zagrebška in belgrajska. Govori se, da bo fin. minister po povratku iz Crnogore odpotoval

v Zedinjene države, da regulira naše obveznosti in da pripravi teren za posojila. Govori se, da bo naša interparlamentarna delegacija v Washingtonu izkoristila svoje bivanje v Ameriki za to, da pripravi tla za posojilo. Najzanimivejše je, kakor se govori, da bo še to zimo odpotoval v Ameriko tudi Stjepan Radić z nekaterimi politiki, da tam nekako agitira za to posojilo.

Proračun za 1926.

Belgrad, 18. sept. (Izv.) V fin. ministrstvu izdelujejo proračunski načrt za bodoče leto. Dosedaj so izdelali načrte za predsedništvo, za zunanje ministrstvo, za ministrstvo za vere, za socialno politiko, za pošto, za trgovino, za zgradbe, za pravosodje. Ti načrti so izdelani v glavnih obrisih. Sedaj izdelujejo podrobnosti. Ko se bo vrnil fin. minister s potovanja, bodo dogotovili še načrte za ostala ministrstva. Posebno pozornost bodo posvetili ministrstvu za promet z ozirom na načrte, ki jih bode moralo prometno ministrstvo izvesti zlasti v Južni Srbiji in Sandžaku. Po proračunskem načrtu se bodo vsa ta dela izvršila in pokrila iz rednih proračunskih dohodkov. Posebna pozornost se bo tudi posvetila reguliranju drž. obveznosti. Vlada upa, da bo mogla ostanek 400 milijonov letetihih dolgov poplačati v tekočem letu. O izplačilu razlik na uradniških plačah bo sklepal ministrski svet.

KAJ SE DELA V BELGRADU.

Belgrad, 18. sept. (Izv.) Iz Belgrada so odpotovali vsi uglednejši politiki, ki so se še poslednje dni mudili v prestolnici. Od članov vlade so ostali v Belgradu dr. Slavko Miletić, Ante Radojević in dr. Ivan Krajač. Sinoči je prispel v Belgrad ministar za zgradbe Nikola Uzunović. Danes je otvoril pravniški kongres v imenu vlade. Jutri se vrne v svoje volivno okrožje. V posameznih ministrstvih se intenzivno rešujejo gotova vprašanja in zadeve, s katerimi se bo vlada bavila v ministrskem svetu in skupščini.

Otvoritev pravniškega kongresa.

Belgrad, 18. sept. (Izv.) Danes se je začel v Belgradu pravniški kongres. Včeraj so prispeli udeležniki iz vseh krajev Jugoslavije. Največ jih je prispelo iz Hrvatske in Slovenije. Na kolodvoru so bili slovesno sprejeti z godbo. Pozdravil jih je Ješa Protić. Gostom so bile odkazane posebne sobe. Dali so jim

vstopnice za gledališče in za razne izlete v okolico. Dobili so brezplačne tramvajske karte.

Med slovenskimi pravniki se nahajajo dr. Danilo Majaron, vseučiliška profesorja dr. Metod Dolenc in dr. Stanko Lapajne, ravnatelj mariborske kaznilnice Šlander, podpredsednik višjega deželnega sodišča dr. Rogina.

Ob 10 predpoldne je dr. Nikola Uzunović v imenu vlade slovesno otvoril kongres, ki se vrši v skupščinskih dvorani, ki je popolnoma zasedena. Udeležba je nad pričakovanje obilna, kajti udeležencev je 1200. Kongres je pozdravil drž. svetnik v pok. Gjoka Nestorović. Od vladnih članov sta bila navzoča tudi Ante Radojević in Ivan Krajač. Kralja je zastopal adjutant polkovnik Mažuranić. V imenu Českoslovaške je pozdravil kongres konzul Andrej Herny. Kongres je kralju poslal brzojavni pozdrav. Tekom dneva so se prečitali referati, kakor so bili vnaprej določeni. Za tem so bile prečitane resolucije, o katerih bodo razpravljali posamezni odseki tekom jutrišnjega dneva. Resolucije bodo predložene kongresu v sprejetje. V hotelu »Pariz« in »Kazino« se je vršil na čast udeležencem kongresa slovesen banket.

Bolgarsko-romunski sporazum.

Sofija, 18. sept. (Izv.) Med Bolgarijo in Romunijo se je po eno leto trajajočih pogajanjih dosegel sporazum. Nanaša se na škodo, storjeno po Bolgariji za časa svetovne vojne. Glasom tega sporazuma bo Bolgarija plačala 250 milijonov lejev, da se bodo ukiniteli sekvestri s posestev Bolgarov, ki prebivajo v Romuniji. 90 milijonov lejev bo plačala Bolgarija kot odškodnino za škodo, povzročeno v Romuniji za časa svetovne vojne. 43 milijonov lejev bo plačala Bolgarija tistim romunskim podnikom, katerih imovina je bila sekvestrirana po agrarnem zakonu in izvedena pod Stambolskim režimom. Te svote bo izplačala v štirih letih. Formalen dogovor se bo podpisal prihodnje dni.

Drž. hipotekarna banka.

Stara Srbija je imela svoj državni kreditni zavod, ki naj bi služil v prvi vrsti hipotekarnim potrebam kmetijskega ljudstva. Imenoval se je Uprava fondova. Po zakonu se je moral ves javni denar nalagati v tem državnem zavodu. Tako se je tukaj zbirali občinski, cerkveni, samostanski denar in celotni kapital raznih fondov, ki so bili ustanovljeni za javne namene. Za naloženi denar je jamčila v celoti država. Potemtakem je bil to neke vrste pupilarno varni zavod, kakor jih imamo pri nas celo vrsto. Poleg te državne garancije je ta državni zavod po zakonu užival še celo vrsto drugih privilegijev.

Ta državni zavod ni uspel, da bi služil onim namenom, za katere je bil v prvi vrsti ustanovljen. Poti do kmeta ni našel. Tudi drugi poskusi, ki so šli za tem, da bi s pomočjo te institucije zadovoljili kreditnim potrebam kmetijskega ljudstva, se niso posrečili. O tem je bilo v obširni in dolgotrajni debati o zakonskem predlogu o poljedelskem kreditu toliko govora in govorov, da se nam o tem na tem mestu ni treba v podrobnosti spuščati. Pa tudi denarna sredstva tega zavoda so bila prilično malenkostna. In ta denarna sredstva, ki so se stekala v »Upravo fondov«, so uporabljali in investirali po pretežni večini po mestih. Tako je bilo s tem denarnim zavodom v nekdanji Srbiji.

V novi državi so ta zavod prekrstili v Državno hipotekarno banko in ga razširili na celo državo. Uživa iste privilegije kakor nekdanja. Ima pupilarno varnost, državno garancijo, davčne in poštne oprostitve, vrhunskega so upravlja popolnoma avtonomno. V upravo volijo tudi Narodna skupščina gotovo število članov, da se na ta način javlja ali da bi se javljala v upravi tudi volja ljudskega zastopstva.

Najvažnejša določba novele k staremu zakonu o Upravi fondov, ki je bila sklenjena 1. 1921 ali 1922 je pa ta, da se mora vsi denar cele države, ki se je dosedaj pri nas stekal oziroma moral nalagati v pupilarno varne zavode, od sedaj nalagati v državno Hipotekarno banko. Ta določba je naletela v prečasnih krajih na zelo velik odpor. Proti temu so zlasti nastopali poslanci SLS. Vlada večina, med katero so bili seveda tudi neizogibni naši slovenski demokrati, je načelno sklenila, da se ves javni in pupilarni denar centralizira v Državni hipotekarni banki, odnehal pa je v toliko, da je dovolila še rok 10 let za dosedaj prakso. Zakonska novela vsebuje tudi določbo, da se ustanove po raznih mestih države filijale Državne hipotekarne banke.

V tej stvari gre torej za dve različni zadevi: za filijale Drž. hipotekarne banke in za centralizacijo omenjenega denarja. Iz izkušenj, ki jih ima SLS in slovensko ljudstvo s centralizmom in z raznimi vrstami centralizacije, je menda dovolj jasno, da je bilo stališče Slovenske ljudske stranke v zadevi centralizacije omenjenega denarja edino pravilno in edino mogoče. Mi moramo biti načelno proti tej centralizaciji in smo zaradi tega tudi glasovali proti novi k zakonu o Drž. hipotekarni banki. Ali nimate menda dovolj izkušenj s centralizacijo denarja čerkovnih uradov? Ali ne ve vsa slovenska javnost, kako se s tem denarjem dela in kako se nalaga? Ali bo mar s centralizacijo pupilarno varnega in drugega javnega denarja kaj boljše? Če po-

gledamo zavode pri nas v Sloveniji, ki sprejemajo ta denar, vidimo, da so ga nabrali več sto milijonov. In ta denar je služil v mirnih časih v veliki meri za hipoteke po dovolj nizkih obrestih. Če pa pogledamo delovanje Drž. hipotekarne banke, vidimo, da se ji je posrečilo zbrati v svojih blagajnah komaj par sto milijonov denarja. Druga sredstva si je nabavila pod državno garancijo v raznih inozemskih posojilih. In kako se uporablja ta denar? Največ hipotek ima Belgrad. Drugi imajo od tega denarja vrlo malo. Ni čudno, če se je radikalnim mogotcem pri Drž. hipotekarni banki zahotelo vsega denarja, ki leži danes po regulativnih hranilnicah prečasnih krajev.

Kaj hoče torej »Narodni Dnevnik« zvedeti od nas? Ali ni bilo stališče SLS v tem vprašanju čisto jasno in odkrito? Mi smo proti naganju omenjenega denarja v Drž. hipotekarni banki. Mi smo odločno proti temu, če bi se novelirani zakon skušal spremeniti, tako da bi morali takoj denar vlagati v Drž. hipotekarno banko, kakor so to že storili za Dalmacijo in kakor morda to tudi sedaj nameravajo za Hrvatsko. Mi slejkoprej zahtevamo, da se sploh ona določba v noveliranem zakonu glede naganja denarja ukine. Ali ni za vsakega pametnega človeka dovolj jasno, da je edino modro in koristno za nas, če leži naš denar v naših zavodih in se uporablja na način, kakor se je dosedaj uporabljal? Ali se ni dosedanj način naganja in uporabljanja tega denarja pri nas dobro obnesel? Čisto jasno je pa tudi to, da Drž. hipotekarna banka lahko ustanovi filijale v Ljubljani in plasira po Sloveniji druga sredstva, za katere garancira celo država, torej tudi mi, od katerih sredstev pa mi dosedaj nismo imeli ničesar. Menda smo dovolj jasno označili svoje stališče v tem oziru, tako da bo tudi lahko »Narodni dnevnik« popolnoma zadovoljen.

S tem je tudi dan odgovor »Jutranjemu listu« in vsem vprašanjem »Narodnega dnevnika«. Če se ustanovi v Zagrebu filijala Drž. hipotekarne banke, čemu bi moral romati tja slovenski denar, ko še najmanj šest let po zakonu leži naš denar lahko v naših zavodih? Ta namigovanja opravičujejo samo sumnje, da pripravljajo zakonski predlog, s katerim bi se dosedanja določila zakona ukinita, da bi mogel Zagreb pobasati naš denar. Mnogo hvalevrednejšo vlogo bi igrali gg. radičevci, ko bi sedaj gospodom radikalom dopovedali, da naj puste ta naš denar lepo v miru in pripravijo novo novelo, s katero se bo to tudi zakonito za večne čase ugotovilo. Če »Jutranji list« namiguje, češ, da »dolazek« filijale Drž. hipotekarne banke ni simpatičen klerikalnim posojilnicam razodeva s tem samo popolno neznanje slovenskih kreditnih organizacij in razmer. Naše posojilnice ne bi bile s tem prav nič oškodovane, ker v njih ne leži prav nič tega denarja, pač pa bo oškodovano slovensko ljudstvo, če se to izpelje. Nam je tudi, to moramo že priznati, popolnoma nejasno, kako si morejo gospodje Zagrebčani uzurpirati sploh kako pravico, da bi se zbiral ta denar v Zagrebu. Resnično ne moremo razumeti, kako je sploh kakemu Hrvat mogla priti misel, da bi slovenski denar zbirali v Zagrebu. Odkrito pa tudi priznamo, da zatrdjevanju »Jutranjega lista« prav nič ne verjamemo, da bi slovenski denar v prvi vrsti, kakor se tako lepo izraža, »upotrebljavali« v Sloveniji, če bi ga že enkrat dobili v roke. Mi že vemo, kako ga bi uporabljali. Tako kakor

bi ga v Belgradu. Denar bi šel tja, nazaj ga pa ne bi bilo. Zato smo mi, še enkrat poudarjamo, najodločnejši nasprotniki one določbe v noveliranem zakonu, ki zahteva centralizacijo denarja. Filijala Drž. hipotekarne banke se pa lahko ustanovi kadar se hoče v Ljubljani — mi ji tudi dosedaj nismo nasprotovali — če ne zahteva zase nasilnim potom pupilarnega in drugega javnega denarja. S tem smo na vse strani odgovorili.

Dr. K.

Zborovanje Društva narodov.

Zeneva, 18. sept. (Izv.) V tretji komisiji so razpravljali o vprašanju mednarodnih razsodišč, o varnosti in o razorožitvi. Jugoslovanski delegat dr. Laza Marković je zagotavljal, da je država SHS prejkoslej za razorožitev. On upa, da se bo sklep pogodbe za razorožitev glasil soglasno.

Zeneva, 18. sept. (Izv.) V tretji komisiji Društva narodov je prišlo do ostre razprave proti napadom grofa Apponyja na Jugoslavijo. Jugoslovanski delegat dr. Marković je odgovarjal na napade proti Jugoslaviji in očital grofu Apponyju in ogrskemu generalu Tancosu napačno igro s številkami.

Boji v Maroku.

Madrid, 18. sept. (Izv.) Jako težke izgube je pretrpela španska tujska legija v Maroku. Od 395 mož broječega oddelka je padlo 270 mož. V španski tujski legiji se nahaja tudi mnogo žena.

Pariz, 18. sept. (Izv.) »Newyork Herald« poroča, da so sklenili Francozi in Španci pristati samo na brezpogojno kapitulacijo Abdel-Krima.

Pariz, 18. sept. (Izv.) »Journal« poroča iz Melile, da je razpisana na glavo Abd-el-Krima nagrada pol milijona frankov.

Nameravan napad na sovjetsko poslaništvo na Dunaju.

Dunaj, 18. sept. (Izv.) Na Dunaju so odkrili načrt za napad na sovjetsko poslaništvo. Napad je bil nameren proti osebi novo imenovanega ruskega poslanika Berzina. Napad so hoteli izpeljati bivši ruski carski častniki. V afero so zapleteni tudi neki na Dunaju bivajoči Bolgari. Policija je zaprla več oseb, med njimi bivšega ruskega podpolkovnika Borodina.

BOJI Z DRUZI.

Beirut, 18. sept. (Izv.) Francoska garnizija v Musseif je imela v noči od 16. na 17. septembra hud boj z močno četo Druzov. Boj se je končal s porazom Druzov, ki so se morali umakniti in so pustili na bojišču več sto mrtvih in ujetnikov. Francoske izgube so malenkostne.

ZINOVJEVO PISMO.

London, 18. sept. (Izv.) Komisija, ki jo je imenovala delavska stranka, da prouči verodostojnost znanega Zinovjevega pisma, je ugotovila, da je pismo ponarejeno. Kakor znano, je zaradi tega pisma padla Mac Donaldova vlada.

VELIKA POVODENJ NA JAPONSKEM.

Nagasaki, 18. sept. (Izv.) Mesto Kilung na Formozu je poplavljen. Na stotine hiš stoji pod vodo. Ameriška ladja »Hellen« se je potopila.

Beleške.

Še enkrat velika kapitulacija in »Narodni Dnevnik«. Na naša včerajšnja vprašanja, ki so bila kategorična in precizna, odgovarja »Narodni Dnevnik« dovolj ponižno in previdno. Odgovora glede kapitulacije, vzrokov in ciljev »kapitulacije« SLS pred Trboveljsko pa nismo dobili. Mi konstatiramo samo sledeče: Mi smo in ostanemo pri tem, da naj ostanejo slovenska podjetja in slovenskih rokah. Smo ravno tako odločno proti temu, da bi velekapitalistična podjetja izkoriščala delo delavcev kakor tudi široke sloje konsumentov. V tem oziru smo tudi vedno pokazali dovolj odločne volje tako proti Trboveljski kakor tudi proti nekaterim drugim, ki niso, dasi so slovenska podjetja, v pogledu izkoriščanja niti za las boljše kakor Trboveljska. In molk! Naj se uredništvo »Narodnega Dnevnika« obrne na odličnega moža, ki mu je prav blizu in bo od njega zvedelo vso resnico. Mi smo bili pripravljeni, da sprejmemo vsako vrstico, ki bi bila napisana v obrambo slovenskega posestnega stanja podjetij in proti pretenzijam tuje kapitala po slovenski posesti. Zakaj so dogovorjeni dopisi izostali? Ni naša krivda! Ako je »Narodni Dnevnik« močno radoveden, se naj potruzi eden od gospodov v tajništvo SLS in bo tam videl črno na belem, da je v stranki dr. Korošec malo več kakor kdorkoli drugi — mislimo tudi v tem pogledu — in da je dovolj odločno povedal direktivo. »Ilustrirani Slovenec« se pa gotovo zelo zelo pregrešuje teden za tednom, ker ne prinaša v svojih slikah malih podeželskih kovačnic, ampak moderno urejene stavbe industrij na slovenski zemlji.

»Dr. Žerjav — suvišan balast.« Pod tem naslovom piše »Jutranji list«: »Z ozirom na vesti »Samouprave« o nameravanem zbližanju dr. Žerjava k radikalom se je dopisnik »Jutranjega lista« obrnil na nekega uglednega radikala, ki mu je izjavil sledeče: »Res je, da se dr. Žerjav že dolgo trudi, da se približa radikalom, a doslej je vsak njegov tozadeven poskus odbil g. Pašić sam. Dr. Žerjava je že pred dvema letoma odklonil Pašić z besedami: »Mi njega ne trebamo!« Morebiti dr. Žerjav sedaj zopet poskuša vstopiti v radikalno stranko, gotovo pa je, da bo njegov poskus ostal brez uspeha, tem bolj, ker bi on pomenil za radikalno stranko samo balast, pristaši SDS v Sloveniji pa itak prestopajo v velikem številu v radikalno stranko.« — »Jutranji list« poroča dalje, da je vest o nameravanem vstopu dr. Žerjava v radikalno stranko »Samoupravi« podtaknjena iz Zagreba in sicer od ljudi, ki bi radi popravili zrahlijane pozicije nekih poslovnih prijateljev SDS v nekih zavodih. Zato širijo prijatelji dr. Žerjava in dr. Pivka vesti, da bosta onadva postala na jesen ministra za gozdove in za trgovino. Te vesti pa so naravno brez podlage, ker je izključeno, da bi mogli samostojni demokratje v doglednem času priti do moči, če ravno prestopajo v radikale.«

Najcenejši, najtrpežnejši, najmodernejši in najprijetnejši so le »VOIKA« čevlji in nogavice. Izdeluje po meri, sprejema popravila in pošilja po povzetju.

Volka, Ljubljana, Krekov trg 10

Dr. Joža Glonar:

Onstran šmarne gore.

Via Šmarna gora.

»Cum subit illius tristissima noctis imago« — tako bi začel z Ovidijem ob spominu na ono zadnjo noč, ki sem jo preživel v današnji Urbs, toda, kaj mi pomaga? »Tostran Šmarne gore« pišem te zadnje vrstice, ki mi težko gredo iz peresa; jesenski dež škrobota po strehi, oknih, drevju in asfaltu, tako da mi je ob njem spomin na solnčne londonske tedne dvakrat težji.

Čim hitrejša je operacija, tem manj boleča je: zato si s prijateljem stisneva roke, rečeva samo kratki »Zbogom!« in pohitiva vsak na svoj kolodvor; on se bo odpeljal proti severu, jaz hitim na Victoria Station, odkoder bom krenil na jug. Na peronu mi izprevodnik odvzame karto, kratkovidni Mr. Chapman, ki me je ljubeznjivo pilotiral skozi London na tej težki poti, pa me potisne v I. razred, kjer nekoliko presenečen in zaskrbljen skromno sedem v družbi črnolase in rjavopolte troglave židovske družine. Komaj je še časa za kratko slovo od drugega pilota, pa se vlak že premakne. Vlak brzi proti jugu; z nekako topimi očmi gledam skozi okna in se komaj zavem, da se na Angleškem vsaka železniška postaja imenuje »Bovril«, kakor na Francoskem vsaka »Chocolat Meunier«. Od vseh strani suvajo misli v mene, pa se jih bojim in jih odrivam. Samo ne misliti! Topo zrem v napis na nasprotni steni, s polzaprtimi očmi se zibljem na mehki blazini, dokler se mi ritem udarja-jočih koles ne zobljuje v štirivrstično, ki mi jo je spomin prinesel od bogvekje:

Naša punčka Donda pridna je od sile, če ji kdo bonbon da, težka je tri kile.

Vkljub vsemu naporu pa se misel vendar od nekd prikraide, in še celo neprijetna misel: Kaj bo, če me kontrolor zaloti v I. razredu, pa še brez karte? Ah, naj bo karkoli! Nekako se bomo že izvili! Pa ni kontrolorja od nikoder, tudi v Dovru ne, in tako vlečem svoj z angleškimi knjigami precej obteženi kovčeg na obrežje, kjer me čaka »Princesse Mariec«.

Smolal Sobota je, slavni »week-end«, in pred ladjo se gnetejo Angleži, ki se peljejo preko nedelje na izlet v Ostende. Komaj se prerijem na krov, komaj najdem prostora za sebe in svoj kovčeg. Kako zavidam mladega Angleža, ki se je dal kar v avtomobilu prenesti na ladjo, zdaj v njem komodno sedi, kadí cigareto in razgrinja nekatere papirje. Te tri ure vožnje bom že kako prebil — nebo je brez oblaka, morje mirno in »čisto kakor ribje oko«. Dolgo, dolgo še sveti visoko belo obrežje Dobra v moje motne oči, da me začnejo počasi ščemeti. Zato krenem na drugo stran ladje in potrpežljivo čakam, da se v daljavi prikaže dolga, nizka obala, na kateri stoji Ostende s svojimi mondenimi palačami. Do vlaka je še pol ure časa, zato hitim nervozno v carino, da ne zamudim. Po svetovnih kopališčih pa cariniki ne sitnarijo in tako je stvar brzo opravljena. Vendar pa se hiteč proti vlaku ustavim pred lepotic, ki je za take kraje značilna. Ne, to bitje bi bilo tudi tedaj, če bi mu z ono energično metodo, s katero po Londonu čistijo zamazane fasade, z obličja odstranili ves oni zmazek, ki ga terja današnja ženska moda. Bezručeva pesem, ki govori o kupcih in pohojenem cvetju, se prikraide od nekd v spomin in rezultat je tiho, resignirano vprašanje: O ti ubogo lepo dete, kaj bo s teboj čez dve, tri leta, mogoče že čez eno?

Lepa, rodovita Belgija, skozi katero brzim, me s svojo pokrajino, svojo zgodovino, s svojimi starinskimi mesti miče in vabi, da bi se ustavil, pa se ne smem. Brugges—Gand—

Bruxelles—Louvain—Liège: samo s kolodvora vas gledam in Belgijo spoznavam samo v vlaku. Dva malčka, skoro bolj široka ko visoka, plazita po mojih kolenih in se silno zanimata za moja očala in moje žvenkljajoče angleške srebrnjake; ko gledam skozi okno, me preprosto železničar ljubeznjivo opozarja na to in ono znamenitost v pokrajini. Liège se danes ne imenuje več »Lüttich«, ampak »Luik«; vse mesto — v prekrasni legi — je v zastavah, z vlaka vidim, kako gre po ulici pred procesijo godba, pred njo pa pleše mladež nekak ples — ustavil bi se, toda ustavil se bom lahko šele jutri zjutraj.

Mrak se dela, ko se vozimo proti Nemčiji, noč leži nad Aachenom in njegovimi lučmi, polnoč je minila, ko se pripeljemo v Kelmerajn. Miče me, da bi kot dober Slovenec počastil spomin svojih prednikov s tem, da bi tudi sam pomoral k Sv. trem kraljem — pa ni mogoče. Angleži imajo mesto še okupirano, na kolodvoru mrgolijo pisane uniforme vojaštva in železničarjev treh držav, neprijeten in mučen spomin na vojsko. Bežimo! Ko krenemo z vlakom proti jugu, mi druguje samo Nemec uradnik s svojo ženo, pravo orjaško Thusneldo, ki ji je klop prekratka in preozka, ko se iztegne po nji. Midva pa se poglabiva v razmotrivanja o kvaliteti angleških, belgijskih in nemških cigaret; ime »Cognac« je Nemcem po mirovni pogodbi sicer prepovedano, toda kvaliteta tega blaga ni zaradi tega prav nič trpela, konstatira mož z zadovoljstvom in jaz mu rad pritrdim.

Ob desni strani Rena hitimo, toda zunaj je temna noč; ko se začne svitati, smo že v Goarju, Lorelei pa brez dvoma še spi, tako da lahko brez skrbi vtakneš glavo skozi okno in si ogleduješ pokrajino. Res, ni čuda, da je Nemcem Ren nekaj simbol in da ne morejo dovolj poveljevat lepoti, ki so z njim v zvezi. Tudi tebe prevzame, posebno če si doma iz vinskih krajev. Toda ustavljati se ni mogoče

in tako hitijo kraji mimo oken: Rüdesheim, Mainz, Höchst, dokler se ne ustavimo v Frankfurtu.

Tukaj sem v okrilju »Deutsch-Südslavische Gesellschaft« in njenih članov kakor doma. Naš prijatelj H. Wendel tudi doma prekipava življenja in dobre volje, mladi učenjak dr. Roethe — ki si je z disertacijo o gospodarskih razmerah naše kraljevine pridobil doktorat — pa se žrtvuje za mentorja po tem starinskem, toda tako krepko v živi sedanjosti delujočem mestu. Pokukaš v redakcijo »Frankfurter Zeitung« in z bridkostjo primerjaš, v univerzitetni knjižnici se sklanjaš nad znanimi slikami naših reformatorjev in se spomniš, da je tudi mesto Frankfurt z denarjem podprlo tisk prvih slovenskih knjig. Ob lepih popoldnevih pa te avto našega ljubeznivega konzula, gospoda R. Fulda, potegne kam v okolico. Skozi pokrajino, ki bi te spominjala Slovenije, da ne stoji sadno drevje sredi žit in da ni čista tako lepa, se pelješ 70, 80 km daleč v prijazni, starinski Miltenberg. Med potom se poljemo skozi mestece, ki slavi bogvekak stoletnico; vse je v zastavah, po veliki večini so črno-rdeče-žolte, ki jih danes gledaš z drugačnimi očmi in drugimi občutki, ko pred desetimi leti. Pondeljek popoldne je, toda mestece je polno prazničnih oblek in veselih obrazov, izven njega pa nas sreča kar cela kolona voz z godci in zastavami. Hudomužnež v naši družbi opomni, na kako sijajno misel so prišli Nemci: sklenili so, da bodo ves denar zabili, potem pa rekli, da nimajo reparacij s čim plačati! Veselite se, saj smo tudi mi veseli — kdo bi se venomer kremžil in kisal?

Ali pa se potegnemo proti severu v slavno kopališče Homburg vor der Höhe, kjer so se nekdanji sestajali vladarji in krojili svetovno politiko. Naše dame z njih palčicami, lahki oblatici in visokimi petami odložimo na »Kurpromenade« — spectatum veniunt, veniunt spectantur ut ipsae! — sami pa krenemo še

Dnevne novice.

Jubilej. Preč. g. Anton Koblar, mestni župnik in dekan v Kranju praznuje te dni petintridesetletnico svojega službovanja kot dekan v staroslavnem mestu. Zaslužni učenjak-zgodovinar in vseobči kulturni delavec je v svojem jubilejnim letu čil in zdrav po duhu in telesu in neumorno delaven v svojem svečeniškem stanu in pisateljskem poklicu. Velezaslužnemu jubilaru, ki piše široko zasnova, iz arhivov in nepoznanega gradiva zajeto zgodovino mesta Kranja, čestitamo ob častnem godu: Bog ga še dolgo ohrani cerkvi in mestu in slovenski znanosti!

Občinske volitve v Zg. Šiški. Mislili smo že, da hoče naš slavnj gerentski svet vladati v naši občini do novega prihoda preroka Ilije. Vseeno pa so se blagovolile zganiti oblasti ter so v smislu paragrafa 99 obč. reda razpisale volitve na nedeljo, dne 27. septembra, ker so se bile preje »pomotoma« razpisale na delavnik. Volilci občine Zg. Šiška! Zavedajte se, da je dan 27. septembra odločen za Vas. Ta dan mora zmagati ljudska ideja nad vsemi svojimi sovrotniki! Zdrži se Kmečko-delavsko-obrtna lista mora na celi črti prodreti, da nam ne bodo vladali več proti naši volji ne samostojneži ne demokrati. Zavedajte se, da tu ne gre za osebo, temveč za princip, za vzvišeni ideal, za procvit in blagostanje naše občine! Nihče naj ne ostane doma! Druga skrinjica v naši občini mora biti polna!

Za obligacije zajma vojvodine Kranjske se ni določeno, kdaj se bodo žigosale, kakor smo zvedeli v davkarji.

Gospodarsko-socialni tečaj za moške in fante iz Kamnika in okolice se vrši 11. oktobra v »Kamniškem domu«.

Očetov Savskega Brestovca v pomislek. Če zahteva naša narodna čast ali bogve kak drugi važni oziri, da prekrstimo Rajhenburg na slovansko ime; tedaj pač ne smemo ostati samo pri Rajhenburgu, ampak moramo napovedati boj vsem tujim imenom, bodisi krajevnim ali osebnim. Tisti, ki mislijo, da mora dobiti Rajhenburg tako ime, kakršnega nikdar ni imel in ga morebiti v ljudskem jeziku prav tako nikdar ne bo imel, kakor tudi ljudstvo kljub uradni označbi Novega mesta ni imenovalo Rudolfovo, opozarjamo še na tole. Raztegnite svoj delokrog na vso državo, pojdite v Belgrad in poiščite tam imena, ki spominjajo na nekdanje turške čase. Kdor pride v Belgrad, si gotovo ogleda prvi dan najlepšo točko v mestu, ki ima — turško ime: Kalemegdan! Puristi bodo bežali iz mesta, kjer se šopirijo taki grdi izrazi, v naravo, v nedolžno solico; prvi večji kraj izven mesta je znani — Topčider! (Der = turški izraz za dolino.) Ogorčeni se bodo šli radi turških izrazov pritoževati na vlado; ko bodo pa slišali, da ima predsednik vlade ime, izvirajoče iz turške besede »pašac«, bodo naravnost obupali nad centralo naše države. Zato jo bodo krenili nad šefa oblasti, pod katero spada Rajhenburg. A tudi Pirkmajer jih bo odslavljal, ker bo slutil, da hočejo prekrstiti tudi njega. Morebiti pa bodo vendar našli v Belgradu ali doma človeka, ki jih bo potolažil: Prijatelj, nas to nič ne moti, če pričajo imena, da so to nekdanji Turki — bili! Saj tudi Gračani ne imenujejo svojega mesta Būrglein, čeprav so mu dali ime Slovenci. Ne potvarjajmo svoje zgodovine, ki se nam je ni treba sramovati! Če pa že hočete vsa lastna imena posloveniti, potem pojdite tudi nad Vižmarje (Wiesenmeier),

kake pol ure dalje na Saalburg. Tam je za časa Rimljanov bila močna obmejna garnizija proti Germanom; danes je restaurirana in je nad vse zanimiv arheološki muzej. Ogleduješ si ga z zanimanjem, dokler se ti ne ustavi korak pred kipom Wilhelma II., ki te z vsiljivostjo svojega latinskega napisu neprijetno dirne. V njem se ta »imperator Germanorum« sam stavi v stilistično zvezo z »imperatorjem Romanorum«, menda celo Hadrijanom! Zoprni okus ti pride na jezik, v spomin pa ruski pregovor o krajarju, ki se je drgnil ob groš in si nazadnje domisljal, da je sam tudi groš.

Jezik in neprijetne spomine si splahneš v veseli večerni družbi, v kateri te pozdravi davno pogrešana pijača, slovenjgoriška »tuklja«. Krčmar se čudi, da človek, ki je prišel od tako daleč, to pijačo ne samo z veseljem pije, ampak da mu je tudi prav natančno in do pičice znano, kako se ta pijača pripravlja in kako se ž njo ravna! In ob polnoči smo si vsi edini v tem, da ni brez globljega smisla, če nosi eden najglobljih spisov Platona baš naslov — »Symposion«.

In tako je težko misliti na ločitev, še težje se zanjo odločiti. Nič ti ne pomaga! Kratko slovo — pa drdramo proti jugu, drdramo nevzdržno noč in dan. München—Salzburg—Visoke Ture—Koroška (najlepši dan se razpenja nad njo, toda pogled skozi okno je žalosten) — pa smo že na Jesenicih. Dan se nagiba, toda svetlo je še dovolj, da vidim s proge gradič — to je menda blejski grad, vsaj zdi se mi, da je na slikah tak. Zdaj ga vidim prvič. Ko pridem v Ljubljano, je že trda tema, kakor je bila takrat, ko sem jo skoro pred mesecem zapuščal. In ko to pišem, visijo črni oblaki nad njo in zakrivajo sonce.

Ampak: — omen non accipio!

nad Mekine (Mönchinnen), vprašajte pri Jutru, kako naj prekrstite gospoda Kramerja, pri Sokolu, kako Gangla, pri obrtniški organizaciji, kako Franchettija, in sestavite nam iz tega knjigo, ki bo izšla kot II. zvezek Pavlihe!

Lov občine Homec se bo oddal na dražbi pri okrajnem glavarstvu v Kamniku v petek, 25. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne. Lovišče je ob kamniški progi in je bogato zlasti na zajcih. Vsi prijatelji lova so vabljeni, da se dražbe udeležijo.

Prešernova kočna na Stolu bo odprta in oskrbovana do 27. sept., če pa bo lepo vreme, se zatvori šele 4. oktobra t. l.

Za slučaj železničarske stavke je dobro, če ima človek svoj avtomobil, konja s kolesjem ali pa vsaj dobro kolo. Vse to lahko dobiš, če kupiš srečko »Dijaškega podpornega društva«. Stane te le 10 Din.

Cvet za cvetom. Dobili smo sledeče pismo: Spoštovani gospod urednik! Danes 16. t. m. je pri nas v Koških Poljanah pod Jančm pobelila prva slana. A v znak, da imamo pa istočasno spomlad pri nas, Vam pošiljam lepo razvito jabolčno cvetje. Dotično drevo ima več takih cvetov. — Z odličnim spoštovanjem Franc Kračman, major v p., veleposestnik.

Medvedje jame poleg Krivave. Na željo turistov gremo v nedeljo 20. t. m. v mokriške brloge, kjer se nahaja obilo preostankov raznega okostja. Kdor se zanima za ekspedicijo, naj pride v soboto dopoldne do 15. ure v Cerklje k zaupniku PD., ali naravnost preko sv. Ambroža ali Osredka v Dom na Krivavcu. Vreme je krasno, sneg je skopnel. Seboj je vzeti primerno svetilko in event. cepin; provianta ni dosti jemati seboj, ker je Dom še od otvoritve zadostno založen z živili. — Krivavec je ravno v jesenski in zimski seziji najbolj prikladna točka, ker je ob čistjšem ozračju neprekosljiv razgled. — Odhod iz Doma na Krivavec v medvedje jame je ob 7. uri zjutraj. — V slučaju slabega vremena se vrši ekspedicija prihodnjo nedeljo. — J. L.

Stoletnica Leonhardijevega črnila. Znanе svetovne tovarne črnila Aug. Leonhardi v Draždanih in Podmohlu (Bodenbach a/E), katerih proizvodi so po daljnem svetu priljubljeni in iskani, slavijo stoletnico svojega obstanka. Redka obletnica se bo obhajala svečano, ali najvažnejši dogodek za naše kraje je ustanovitev take tovarne v Jugoslaviji. S sodelovanjem tovarne Penkala v Zagrebu je uredila trdka Leonhardi moderno tovarno, a izdelovanje vodi njen ugledni kemičar Dr. von Haasy po izvirnem receptu. (6333)

Iz Ljubljane.

Krekova prosveta priredi v nedeljo, dne 20. t. m. skioptično predavanje v svojih prostorih ob tričetrt na šest popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

Portretna razstava v Jakopičevem paviljonu ostane odprta do konca septembra. Vodstvo je vsako nedeljo ob 11 in ob 4, ob četrtkih ob 4. Dijaki imajo znižano vstopnino. Dobiva se tudi obširen katalog po 6 Din. Ker je le redkokdaj prilika kaj takega videti, naj nihče ne zamudi posetiti to zanimivo razstavo.

Umetnostno-zgodovinsko društvo priredi nameravani izlet na Vrzdenc, Horjul, Zaklanc in Lesno Brdo ob ugodnem vremenu v nedeljo, 20. t. m. Vodi dr. F. Stele. Odhod z glavnega kolodvora z vlakom ob 7.48, cilj Drenov grič. Pešhoje ves dan 3—4 ure.

Umrli je v Marijinem domu včeraj zjutraj usmiljenka sestra Agneta Gizela Antloga, rodom iz Velike Pirešice, v 63. letu svoje dobe ter odšla v večnost po svoje plačilo. — Včeraj je umrla po dolgi in mučni bolezni gospa Marija Pajk. Pogreb rajnice bo v nedeljo, dne 20. septembra ob 2 popoldne iz splošne bolnice.

V prvi higijski brezkakoln točilnici in okrepčevalnici zraven higijske razstave na velesm, mu se sprejemajo člani in članice za gojitev treznosti vsak dan.

Prva higijska brezkakolna točilnica in okrepčevalnica zraven higijske razstave na velesmju toči vsak dan pristne gorke in mrzle brezkakolne pijače. Soki vseh vrst, sladkani in nesladkani, na drobno in debelo v zalogi. Naslov: Brezkakolna, Ljubljana — velesm.

Popis in pregled vojnih in vojaških invalidov. Da se ugotovi natančno število vojnih in vojaških invalidov, je odredil g. minister za socijalno politiko z odlokom z dne 24. avgusta t. l., br. 24.632, oziroma veliki župan ljubljanske oblasti z razpisom z dne 31. avgusta 1925, št. 7290, da se morajo vsi v Ljubljani stalno bivaajoči invalidi ponovno popisati, oziroma zdravniško pregledati. Popis in pregled invalidov se bo vršil v pisarni mestnega fizikata (Mestni dom, II. nadstropje) po mestnih urad-

nih zdravnikih ob določenih dnevih od 9 do 12 dopoldne in sicer: črka A—C 21. septembra, Č—E 22. septembra, F—H 23. septembra, I—K 24. septembra, L—N 25. septembra, O—P 27. septembra, R—Š 28. septembra, T—V 29. septembra, W—Z 30. septembra 1925. — K popisu oziroma pregledu je prinesiti seboj invalidsko potrdilo.

Samomor. V Spodnji Šiški na Lepodvorski cesti št. 28 je živel v svoji hišici 45letni upokojeni železničar Ivan Noč. Mož je bil v krogu svojih prijateljev in znancev priljubljen družabnik, imel pa je v zadnjem času skoro vsak dan prepire s svojo ženo in pravijo, da sta se včasih celo spoprijela. Njegova žena je vložila pri tukajšnjem sodišču tudi tožbo za ločitev zakona in je mož dobil pred tremi dnevi tozadevno povabilo od sodišča. To je Noča silno razburilo in vnel se je med njima oster prepir, v katerem je mož razjarjen svojo ženo tudi udaril in jo je precej močno poškodoval. Žena je bila radi te poškodbe pri zdravniku dr. Travnerju. Kasneje so ženo aretirali. Ta aretacija pa ni bila v zvezi s temi dogodki. Tisti dan je hodil mož zelo potr po Šiški in je pravil znancem, ki so ga srečavali, da »pojde pod gorenjca«. In mož je ta svoj sklep tudi res izvršil. Včeraj zjutraj se je vrغل ob 6. uri 48 minut pod gorenjski vlak. Stroj je nesrečneža prerezal na dvoje. Zgornji del života je obležal na progi, spodnji del pa je vlekel vlak še nekaj metrov dalje in ga vrğel v jarek ob progi. Na mesto nesreče so poklicali takoj zdravnika dr. Travnerja, ki nadomešča začasno policijskega zdravnika dr. Avramoviča, ki je na dopustu. Pri pokojniku so našli modro vabilo za sodišče in pa dve poslovični pismi naslovljeni na hčerko Anico. V pismih se oče poslavlja od hčerke in navaja med drugim, da mu ne preostaja drugega, kakor da gre v smrt. — Truplo pokojnika so prepeljali v mrtvašnico pri sv. Krištofu.

Društvo železniških upokojencev naznanja svojim članom, da je nenadoma preminul naš član gospod Ivan Noč, nadsprevodnik v pokoj. Pogreb se vrši v soboto 19. t. m. ob 4 popoldne iz mrtvašnice pri sv. Krištofu k sv. Križu. — Člani so uljudno naprošeni, da se pogreba v obilnem številu udeležijo.

Koncert žel. glasb. društva »Sloga« danes, 19. septembra zvečer v kolodvorski restavraciji. Prijatelji glasbe se vabijo.

Petkov trg je bil dobro založen in tudi dobro obiskan. Vsi trije prostori so bili skoro popolnoma zasedeni od domačih in okoličanskih prodajalk raznih domačih živil in pa tudi uvoženega blaga. Na sadnem trgu se je dobilo raznovrstno sadje, hruške, jabolka, češnje, slive, dalje sveže fige po 10 Din, bosanske češnje kilogram po 4 Din, domače po 5 Din, grozdje in sicer črno po 10 in belo po 14 Din in breskve po 6 do 8 Din za kilogram. — Dobile so se lepe žabe po 1.50 Din in pa ribe kakor domače pečenke kilogram po 8 Din 12 do 50 Din, klini po 12.50—15 Din in pa lepe ščuke po 30 Din kilogram. — Uvoženi sami so bili po 40 Din in šili po 30 Din kilogram. Raki so bili po 3—4 Din. Tudi gob je bilo včeraj še precej in so se dobili jurčki, mavrohi navadni in beli, lisičke, rigelčarke in prosenke. Dobile so se tudi dine in sicer kos po 12 Din. — Tudi mlečnih izdelkov in perutnine je bilo dosti. Trg je bil dobro obiskan in se je prodalo razmeroma jako dosti blaga.

Dame in gospode privatno poučuje flavto doma ali izven doma, posamezno ali v skupinah po preizkušeni najboljši metodi proti nizki ukovini. Priglasil dnevno med 3. in 4. uro popoldne. Rajko Stojec, Breg 2, II. nadstropje, Ljubljana.

Pazite na tramvaj. Večkrat se opaža na cestah, po katerih vozi tramvaj, da prehitijo ljudje cesto tik pred vozom in to večinoma popolnoma po nepotrebnem. Tudi nekateri vozniki imajo še vedno to slabo razvado. Niti eden niti drugi ne zgubi na času prav nič, če počaka hipec, da odpelje tramvaj mimo. Vsled te neprevidnosti se je pripetilo še največ nesreč, kar jih beleži ta kronika. Slično se je pripetilo včeraj popoldne malo pred tretjo uro neki mladi okoličanki v Prešernovi ulici. Pri nekdanji Mejačevi modni trgovini je hotelo dekle, ki je neslo škodolico smetane in pa nekaj sladkorja, preiti tik pred vozom cesto. Komaj dober korak je bil še voz od nje, toda ona je skočila preko kot bi bila slepa in gluha. K sreči jo je trčil voz le od strani in jo vrğel nazaj na trotoar. Smetana in sladkor sta padla na tir. Neprevidno dekle se ima zahvaliti samo vozniku, da se ji ni pripetilo kaj hujšega, kajti ta je res prav v zadnjem hipu še toliko zavrl, da jo je voz le malo odrinil.

Velika tatvina. Pavlu Česniku, trgovskemu potniku, je bilo vlomljeno v njegovo stanovanje na Poljanski cesti št. 25 dne 16. t. m. med 17. in 18. uro. Tat je odnesel kompletno moško obleko, več kosov spodnjega perila, dve zlati ovratni verižici in en par zlatih uhanov z briljanti — v skupni vrednosti 4500 Din. Storiču so morale biti domače razmere znane, kajti iztaknil je kjuč od kuhinje pod stopnicami, v kuhinji pa ključ od sobe, kjer je pobral dragocene predmete. — Po izvršenem dejanju je stanovanje zopet zaklenil.

Nesreča. Gorzinič Anton, zidarski delavec, je včeraj ob 16. uri padel z zidarskega odra na cestni tlak v Aleksandrovi ulici. Pri padcu je zadobil težke notranje poškodbe. Prepeljan je bil v bolnico. — Njegovo stanje je obupno.

Iz štajerske.

† DR. JOSIP SERNEC.

Včeraj ob 1 ponoči je preminul v Ljubljani v visoki starosti 82 let. Z njim izgine iz našega javnega življenja zopet markantna politična osebnost iz dobe našega nacionalnega probujanja.

Pokojnik je bil dolgo, dolgo let eden prvih narodnih voditeljev štajerskih Slovencev. Rojen leta 1844. in sicer 4. marca se je po študijah v Mariboru in na Dunaju vrğel v leto 1876., ko je prišel v Celje, takoj v narodno politično borbo, ustanovil »Narodno žitarnico«, ki ji je predsedoval celih 47 let, »Posojilnico«, »Južnoštajersko hranilnico«, sodeloval pri ustanovitvi »Dijaške kuhinje«, bil starosta Sokolov in se sploh udeleževal po vseh društvi. Napravil je prvo slovensko vlogo na sodišču. Bil je tudi deželnozbornski poslanec štajerski do leta 1902. Kot vsi narodni voditelji one dobe je bil navdušen slavljanofil. Začetek narodnega preporoda v katoliškem demokratiškem smislu ga je potisnil v ozadje. Bil je trezen, preudaren, varčen in vztrajen, svojim idealom do konca zvest in lojalen mož kakor sploh tista stara generacija. Bodi mu v slovenski zgodovini časten spomin!

Truplo rajnika so prepeljali snoči iz Ljubljane v Celje, kjer se vrši veličasten pogreb 20. t. m. ob 4 popoldne iz pokojnikovega doma na okoliško pokopališče.

• • •

Brežice ob Savi. Upraviteljstvo naše javne bolnice je v zadnjem času oskrbelo, da se pokopavajo tudi največji reveži, ki umrjejo v bolnici, na primerno spodoben način. To je zelo hvalevredno! Pieteta do revežev je znak visoke srčne kulture. — Dosedanji dolgoletni zaslužni vodja osnovne šole g. Ignacij Zupan je stopil v pokoj. Ker je še močan in ima še veliko ljubezen do mladine, bo še gotovo marsikaj storil zlasti za revno šolsko dečo. Novi vodja g. Bohinc se je že krepko poprijel velikega dela za dviganje pouka in vzgoje naših najmlajših. zestrastrednica ima 4 paralelke. Tudi na meščanski šoli je v 1. razredu paralelka.

IZ MARIBORA.

Koroški-obrambni večer, ki ga priredi »Prosvetna zveza« za obletnico koroškega plebiscita 9. oktobra 1925, bo obsegal med drugimi točkami tudi večji odlomek iz Aškerčevega »Kneza Volkuna«, na kar občinstvo opozarjamo že sedaj.

Društvo »Katoliški dom« se je začelo po dolgem presledku zopet zanimati za svojo prevažno nalogo. 22. t. m. sklicuje občni zbor v prostore Gledališke ulice št. 2 ob 18. uri. Društvo se je ustanovilo že pred desetletji in si je nadealo nalogo, postaviti v Mariboru »Društveni dom«, kjer bi imela svoje prostore vsa naša društva. Medtem ko je po vojni po vsej Štajerski z neverjetno požrtvovalnostjo raslo število novo zgrajenih ljudskih društvenih domov in imamo ravno letos zaznamovati nekaj novih, veličastnih, ki bi bili v čast tudi Mariboru, je centrala v tem oziru zastala, dasiravno je potreba tu največja. Upamo, da se tudi v Mariboru kmalu uresniči načrt in da bodo vsa društva pripomogla do tega in se udeležila tega občnega zbora, ki bo celo akcijo znova poprijel.

Izobraževalni tečaji Ljudske univerze v Mariboru. Vsi prijavljeni udeleženci srbohrvatskega in drugih tečajev naj se zbero v ponedeljek, 21. t. m. ob 7 zvečer v kazinski dvorani 1 nadst., vhod Stolni trg. Sprejemajo se še novi interesi.

Higijski tečaj. Prihodnje predavanje (tretje) je v ponedeljek, 18. t. m., ob pol 8 zvečer v Kazini. Predaval bo dr. Marinič o ustroju telesa. Vsi redni obiskovalci naj se gotovo udeležijo. Gostje dobrodošli.

Glasbena Matica. Zvedeli smo, da je naša Glasbena Matica začela s svojim sezonskim delom. Ker je dosedanji dirigent ravnatelj Glasbene Matice g. Topič odločil dirigentstvo pevskega zbora, je predsedstvo pevskega zbora stopilo v dogovor z drugim dirigentom. Kakor smo izvedeli, je predsedstvo v dogovorih z g. Hladekom iz Sarajeva. Začasno vodi vaje g. Ivan Gašperič, ki je določen za regensa chori mariborske stolnice.

Umrli je gospa Ana Voršič, mati tehnika ljubljanske univerze g. I. Voršiča, člana kat. akad. društva »Zarje«. Pokopali so je 17. t. m. ob 3 popoldne.

Razširjenje pljučnice. Kakor smo zvedeli iz zdravniških krogov, je v našem mestu zaznamovati v zadnjem času več slučajev pljučnice. Svoj delež pri tem ima gotovo vreme s svojo spremembo.

Mestni stavbni urad je razpisal do 15. septembra t. l. mesto arhitekta in dveh geometrov. Za mesto arhitekta se je javil en prosilec, ki pa je svojo prošnjo kmalu umaknil. Za geometrske mesta sta vložila prošnji dva prosilca. Od teh eden baje zahteva priznanje 20 službenih let in druge ugodnosti, drugi bi pa menda ne mogel dobiti mesta, ker je bližnji sorodnik sedanjega vodje stavbenega urada. V mestnih službah, za katere so se še pred nedavnim časom naravnost trgali tudi stro-

Gospodarstvo.

III. kongres trgovskih zbornic in izvoznikov v Belgradu. Poročali smo že, da se vrši III. kongres trgovskih zbornic in drugih gospodarskih korporacij v Belgradu dne 19. in 20. t. m. Program kongresa je sledeč: 19. septembra: slovesna otvoritev, volitev zapisničarjev, volitev odbora za resolucije, volitev sekcije za cenitev izvoza; davčno vprašanje (stanje in reforma) ref. Centrala ind. korporacij, Belgrad; socialno politični zakoni (zakon o zaščiti delavcev in inspekcija dela) ref. belgrajska ind. zbornica; zakon o zavarovanju delavcev, ref. belgrajska Obrtna zbornica; reforma soc. zakonov, ref. Zveza industrijcev v Zagrebu; tretji kongres mednarodne trgovske zbornice v Bruslju, ref. zagrebska Trg. in obrtna zbornica; cenitev izvoza za dobo od 1. septembra 1925 do 1. septembra 1926. 20. septembra je sledeč dnevni red: Mere za povzdigo izvoza zdravilnih rastlin, ref. belgrajska Trg. zbornica in splitska Trg. in obrtna zbornica; mere za povzdigo izvoza suhih gob, ref. ljubljanska zbornica in belgrajska Trg. zbornica; mere za izboljšanje kvalitete hmelja, ref. zbornica v Ljubljani in Novem Sadu; referat sekcije za cenitev izvoza; resolucije.

Carinski dohodki. V tretji desetini meseca avgusta t. l. so znašali carinski dohodki 64 milijonov 458.279 dinarjev. Sledeče carinarne so dale dohodkov: Ljubljana 6.625.712 Din, Maribor 3.352.062 Din, Jesenice 685.019 Din in Rakek 270.054 Din. — V teku celega meseca avgusta t. l. so imele carinarne dohodkov 173.781.519 Din, v juliju t. l. pa 169 milijonov 300.819 Din. Od 1. aprila 1925 pa do 31. avgusta t. l. je bilo carinskih dohodkov 828.005.595 dinarjev napram 672.886.022 Din v odgovarjajočem razdobju lanskega leta.

Novi prometni tarif za prevoz blaga. Iz Belgrada poročajo, da je novi železniški tarif izdelan. Nekateri predmeti so podvrženi specialnim tarifom in posebnim popustom, izjeme so tudi za izvozne produkte. Tarif bo uveljavljen 1. oktobra 1925. Klasifikacija nekaterih važnih predmetov je sledeča: les za rudnike II. A. C., drva II. A. C., spirit I. I. I., kalcijski karbid II. A. A., cikorijski II. A. X., surove kosti II. B. C., lan II. A. C., lepenka II. A. B., opeka II. A. C., pivo II. A. A., milo II. II. II., papir, izdelki I. II. III., tisk. papir II. A. B., cement II. A. C., sol II. A. C.

surovo jeklo II. A. C., oglje A. C., modra galica II. A. A., otrobi II. A. C., repa II. A. C., kose, srpi in dr. II. A. A., staro rabljeno železo in jeklo II. A. C., nerabljen II. A. C.

Čemu kupuje Jugoslavija sol v inozemstvu. Iz Belgrada poročajo, da je monopolska uprava kupila 15.000 ton soli v južni Italiji. Dobava se je že začela. Vlada krogi pravijo, da je to poslednji nakup soli v inozemstvu, ker je projektirana v Ulčinju moderna solarna, katere produkcijska kapaciteta bi bila ca 40 tisoč ton soli. — Uvoz soli je znašal lanske leto 14.545 ton, izvozili smo jo pa že 2222 ton. Če bi se država bolj brigala za svoje solarne in ne bi pustila ob priliki štrajka delavcev v solarni na Paču propasti na stotine ton soli, nikakor ne bi bilo treba uvažati soli iz inozemstva.

Dobra letina. V savinjski dolini so pridelovalci hmelja izredno zadovoljni. Hmelj je ne samo dobro uspel, temveč je dosegel tudi prav visoko ceno. Le oni, kateri so hmelj prodali v prednakupu, se zelo kesajo, ker je tedaj dosegel hmelj le Din 50 za kg, med tem ko se sedaj prodaja po Din 125. Težji dobri letini obeta slediti druga, vinska. Ako bo vreme ugodno, bodo tudi vinogradniki prišli na svoj račun, ker je trta izredno dobro obložena in kaže zelo bogato trgatve.

Pomanjkanje ambulančnih vagonov. Da je naš vojni park jako pomanjkljiv, je obče znana žalostna resnica. Vsled tega pa nima samo država ogromne škode, temveč tudi občinstvo, ki svoje blago po železnica pošilja. Promet se ne more vršiti točno i nvestno, ker vsled pomanjkanja ambulančnih vagonov zastajajo paketi na kolodvorskih in drugih postajah. Tako čaka samo na postah Ljubljana 2 in Ljubljana 1 povprečno 200 paketov po 24 ur, da se morejo odpraviti. Skrajni čas je že, da se odločimo krogi zganje ter odpravijo te škodljive odnošaje. — Ljubljanski trgovci.

Združenje italijanskih notnih bank. Iz Rima poročajo, da je v zvezi z nameravano ureditvijo italijanske valute tudi prišlo do projekta združenja italijanskih notnih bank. Banca d'Italia, Banca Napoli in Banca Sicilia naj bi se združile v enoten zavod.

Mednarodni sejem v Frankfurtu (4. do 7. okt.; tehnični sejem od 2. do 7. okt.). Za obiskovalce tega sejma bo na razpolago od Dunaja naprej poseben sejmiski vlak s 25 odstotnim znižanjem vožnje. Vlak odhaja dne

Leonhardi nenatkrifjen!

100-GODIŠNJE IMOVSTVO
I PROKUŠANI RECEPTI
DAJU UVJEK PREDNOST

**LEONHARDI-EVOM
MASTILO**

TOSEVINA
LJEPIVINA
BOJAMA ZA STAMPOVANJE
I. I. D.

FAKTRICJA ZA JUUGOSLAVIJO
PENKALA-TVORNICE
EDMUND MÖSTER I DRUG D. D.
ZAGREB

1. okt. ob 23 z kolodvora Wien-Westbahnhof. Legitimacije in vse informacije se dobe pri tvrdki Milinković & Co., Ljubljana, Prešernova ul. 7, ki preskrbi tudi znižani nemški vizum na potnem listu.

Borze.

Dne 18. septembra 1925.

DENAR.

Zagreb. Berlin 18.38—18.43 (18.32—18.42), Italija 230.10—232.50 (228.88—231.23), London 271.90—273.90 (271.65—273.65), Newyork 55.90—56.50 (55.85—56.45), Pariz 263—267 (264—268), Praga 165.80—167.80 (165.68—167.68), Dunaj 7.88—7.98 (7.87—7.97), Curih 10.8325—10.9125 (10.81—10.89). — Valute: Lit 229.80—232.20 (226.80—228.70), dolarji 55.30—55.90 (55.15—55.75), Curih. Belgrad 9.20 (9.225), Pešta 72.52 (72.6), Berlin 123.30 (123.25), Italija 21.30 (21.10), London 25.115 (25.105), Newyork 518 (517.80), Pariz 24.45 (24.40), Praga 15.35 (15.35), Dunaj 73 (73.05), Sofija 3.75 (3.75), Varšava 106 (108), Amsterdam 208.25 (208.50), Bruselj 22.75 (22.40), Stockholm 139 (139), Helsingfors 109 (108.60), Madrid 74.90 (74.35), Kopenhagen 126 (129.50).
Dunaj. Devize: Belgrad 12.585, Kodanj 172.8, London 34.3775, Milan 29.12, Newyork 709.05, Pariz 33.44, Varšava 116. — Valute: lira 2908, dinar 12.575, češkoslovaška krona 20.98.
Praga. Devize: London 163.65, Zagreb 60.12, lira 138.50, Pariz 159.625, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odst. inv. posojilo 82—85, vojna odškodnina 340 (den.), zastavni listi 20—25, kom. zadolžnice 20—25, Celjska posojilnica 201—205, Lj. kreditna 225—240, Merkantilna 101, Praštediona 970 (den.), Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 100 (den.), Trbovlje 380—395, Vevče 120 (den.), Nihag 37—40, Stavbna družba 165—180.

Zagreb. Tendence je danes slabša. Le prvo vrstni papirji so se dvignili. Hrvatska eskomptna 141—150, Kreditna 140, Hipobanka 73.50—76, Jugobanka 120—125, Ljubljanska kreditna 225, Praštediona 1020—1060, Slavenska 66, Srpska 143—144, Narodna 3800, Eksploatacija 50, Sečerana 585, Slaveks 130—160, Slavonija 52—53, Trbovlje 870—380, 7 odst. inv. posojilo 81—82, vojna odškodnina 343—348, za oktober 352, za december 366.

Dunaj. Alpine 29.65, Greinitz 11.3, Trbovlje 46.8, Hrvatska eskomptna 17.6, Leykam 17.9, Jugobanka 15.2, Hipobanka 9.4, Mundus 90.05, Slavonija 6.3.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Smrekovi ali jelovi hloidi, od 25 cm naprej, fco nakladalna postaja 225 (den.); bukev neparjena, la, 27 mm, 40 mm, obrobljena, fco meja 900 (bl.); testoni, monta, od 20 do 30 cm, 20 mm, 2.25 m dolžine, monte 550 (den.); bukova ogelje, praška, fco Borovnica 20 (den.); bukova drva, 1 m dolžine, suha, fco nakladalna postaja 4 vagone, zaklj. 17.50. — Zito in poljaki pri delki: Pšenica bačka, fco bačka postaja 1 vag., zaklj. 255; pšenica domača, fco Ljubljana 260 (d.); koruza slavenska, pariteta Ljubljana 2 vag., zaklj. 215; koruza defektna, pariteta Ljubljana 1 vag., zaklj. 195; laneno seme, fco Ljubljana 550 (den.); krompir, beli, fco nakladalna postaja 60 (den.).

Trgov. pomočnik

izurjen in zanesljiv (mlajša moč), zaposlen v večji trgovini z meš. blagom na deželi, želi mesto premeniti, najraje v galant. ali manufakt. trgovini v kakem mestu Slovenije. Cenj. ponudbe pod »Vesten« št. 6243 upravi.

OTROKA dobrih staršev, nad 1 leto starega, sprejemem v vso oskrbo. — Naslov pove uprava lista pod št. 6291.

ZAKONSKI PAR kmetskega stanu se vzame za

DSKRBNKA

na večje posestvo na Dolenjskem. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 6306.

Otroški VOZIČEK dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi pod št. 6300.

Proda se: JEDILNICA in SPALNICA po nizki ceni. — Poizve se v škofji ulici št. 13, dvorišče.

Pravo, semensko, čisto

češko pšenico

ima napredaj FRANC PUST — Ljubljana, Streliška ulica.

Tržna lopa

na sadnem trgu in 4 ZABOJI, se prodaja v Ljubljani. — Izve se v Bohoričevi ul. 10.

Boljša ŠIVILJA

bi hodila na dom šivat in se cenj. damam najtopleje priporoča. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6317.

Prodajam GRAMOFON

z 19 glasnimi ploščami, za 400 Din, in eno KOLO za 5050 Din. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 6342.

Kurjač ob enem STROJ-

službe. Vešč strojnega ključarstva. — Naslov pove uprava lista pod št. 6341.

Napredaj močno, dobro ohr. KOLO z dvojnimi prostim tekom. Poizve se v kolportajnem oddelku »Slovenca«, Poljanski nasip 2. 6337

Kot ZAČETNICA

(praktikantinja) želi vstopiti v kako podjetje ozir. trgov. pisarno v Ljubljani gospodič. s 4 gimn. razr., trgov. tečajem in lepo pisavo. Dobra slov. stenografinja, izurjena na pisalnem stroju itd. Grem 3—6 mesecev brezplačno. — Cenj. ponudbe pod začetnica »A-a« št. 6247 na upravo.

Kuharico ki opravlja tudi druga hišna dela, sprejme zak. par z enim otrokom. — Naslov v upravi lista pod št. 6311.

ZDRAVNICA

dr. Eleonora Jenko-Groyer ne ordinira do 25. okt. t. l.

Za svojo trgovino z mešanim blagom na deželi iščem zanesljivo, pošteno

žensko moč

z večletno prakso, katere bi bila zmogla samostojno voditi trgovino. Soudeležba dobičkal Stanovanje in cela oskrba v hiši. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Zanesljiva moč« št. 6343.

Pristno

kranjske klobase

iz samega prašičevega mesa izdeluje in razpošilja v vsaki množini po 5 Din komad (8 klobas tehta 1 kilogram)

Franc Fister Ljubljana, Zaloška c. 10.

Suhe gobe, fižol in lečn

kupi FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Par vagonov dobrega krompirja

kupimo. — »Nabavljalna za druga službenec državnih železnic«, Ljubljana VII.

Novo došlo!

Češko in angleško prvovrstno blago za jesensko sezono. Obleke po meri in najnovejšem kroju izdeluje najsolidneje in najceneje

STEVO GOMBOC, krojaški atelje LJUBLJANA — Aleksandrova cesta št. 9/II.

Renault-automobili danes neprekosljivi

za auto-takso

potnike, zdravnike in kot

osebni, tovarni in autobus vozovi

ker so najsolidnejši, najtrpežnejši in najcenejši pri uporabi

Zastopstvo za Slovenijo

A. LAMPRET, Ljubljana, Krekov trg št. 10

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisatelj Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Patagonec je dvignil otroka v naročje (pri tem pa ni zapazil, da se ga drži tudi Paganel) in ga privlekel na prsa. Glenarvan, major in mornarji so bili presrečni, da so našli zvestega vodnika. Krepko so mu stisnili desnico. Nato jih je Patagonec odvedel v zapuščen pristavo. Tu je plapolal prijeten ogenj, ki jih je ogrel in posušil; tam so se tudi že pekli sočni kosi divjačine, ki so jih željno pojedli. Ko se jim je duh nekoliko spočil in so začeli razmišljati, ni nihče od popotnikov mogel verjeti, da je v resnici ušel tolikim in tako strašnim nevarnostim: povodnji, nevihti, ognju in strašnim kajmanom argentinskih rek.

Talkav je povedal Paganelu s par besedami svojo zgodbo. Razume se, da je pripisoval svojo rešitev edino le Tavki, junaškemu konju. Nato mu je začel zemljepisec razlagati svoje najnovejše odkritje, kako je treba čitati listino. Ali je Indijanec razumel učenjakovo duhovito modrovanje? Težko. Vendar pa je bil ves srečen, ker je videl, da so tovariši srečni in zadovoljni.

Razumeli boste, da si neustrašeni popotniki po enodnevnem počitku na ombuju niso dali dvakrat reči, da vzamejo pot pod noge. Ob osmih zjutraj so bili že napravljeni. Bili so preveč južno od pristav in staj, da bi si mogli kupiti konje. Treba je bilo torej hoditi peš. Sicer je pa šlo le še za kakih štirideset milj, in Tavka bi se tudi ne upirala, če bi jo od časa do časa zajahal utrujen pešec ali pa celo dva. V šestintridesetih urah bi mogli priti do Atlantiškega oceana.

Ko je prišla ura, so vodnik in tovariši pustili za sabo poplavljenoto kotlino in se napotili po višjih rav-

ninah. Argentinsko ozemlje je zopet postalo dolgočasno in enakolično kot poprej. Tupatam se je vzdigovala šumica, ki so jo bili zasadile Evropejčeve roke, nad visoko travo. Domače drevje tukaj ne raste razen na robih pustinje in pri rtiču Corrientes.

Tako je minil dan. Naslednje jutro so popotniki zaslišali bučanje Atlantiškega oceana, čeprav so bili oddaljeni še petnajst milj. Virazon, poseben vetrič, ki piha v teh krajih vedno v drugi polovici dneva in noči, je božal visoko travo.

Iz tal, ki so postala zopet nerodovitejša, so se dvigali sempatja redko posejani gozdički, majhne grmičaste mimoze, grmovje akacij in šopi »kurta-mabol«. Par slanih lagun je odbijalo žarke kakor kosi razlitega stekla. Treba jih je bilo obiti, zato so se nekoliko zakasnili. Pospešili so korak, da bi dospeli še tisti večer do jezera Salado na obrežju Atlantiškega oceana. Pešci so bili že pošteno utrjeni, ko so zagledali ob osmih zvečer dvajset sežnjev visoke dune, nasepe, ki obrobajo peneče se morje. Kmalu je udarilo na ušesa zamolklo mrmranje nastopajočega morja.

»Ocean!« je vzkliknil Paganel.

— Da, morje! je odgovoril Talkav.

In pešci, ki so jim moči že pohajale, so jadno splezali na nasip.

Ali medtem se je že precej stemnilo. Zaman je blodilo oko po mračnih daljavah. Iskali so Duncan a, ne da bi ga našli.

»In vendar je tam,« je vzkliknil Glenarvan, tankaj nas čaka in se ziblje na mestu.

— To bomo šele jutri videli,« je odgovoril Mac Nabbs.

Tom Austin je poklical nevidno jahto, ali odgovora ni dobil. Veter je bil precej močan, in morje dosti viharo. Oblaki so pluli po zapadniku, in penasti greben se je razprševal v tisoč kapljicah nad nasipom. Četudi je bil Duncan na dogovorjenem mestu, opazovalec ni mogel ničesar slišati. Obala ni dajala

nikakega zavetja. Nikjer nobenega zaliva, ne pristani, ne jarka. Povsod same peščene sipine, ki so se izgubljale v morju. Približati se takim sipinam je še veliko bolj nevarno, kakor pa iz morja molečim skalam. Sipine razdražijo valove, zato je morje okrog njih še dosti viharnejše. Ladje, ki jih je vihar zagnal na take sipine, so čisto gotovo izgubljene.

Bilo je torej popolnoma naravno, da se je Duncan izogibal nevarne obale in ostal na visokem morju. John Mangles, ki je bil znan po svoji previdnosti, bi nikoli ne naredil napake, da bi se preveč približal takemu bregu. Teko je vsaj menil Tom Austin, ki je zatrjeval, da mora biti Duncan vsaj pet milj od obale. Major je torej pregovoril nesrpnega lorda, da se je vdal; saj ni sredstva, ki bi z njim mogli pregneti to črno temo, čemu bi torej mučil in napenjal oči po nepotrebnem?

Tako ga je potolažil major, potem pa je začel pripravljati taborišče v zavetju pod dunami. Zadnji živež so zavžili pri zadnji večerji potovanja. Nato je vsak po majorjevem vzgledu začel kopati luknjo v pesek — ležišče. Polegli so v te hitro napravljene postelje in se zakrili s peskom prav do vratu. Kmalu so vsi zaspali, samo Glenarvan je bdel. Veter je bil še zelo močan, in na morju se je še poznala nevihta preteklega noči. Še vedno razburkani valovi so treskali ob sipine in se razblinjali z gromčim šumenjem. Glenarvan se kar ni mogel privaditi na misel, da je Duncan tako blizu. Misliti, da ni prišel na določeni kraj, je bilo sploh izključeno. Glenarvan je bil zapustil Takalmanski zaliv 14. oktobra in je dospel do Atlantiškega oceana dne 12. novembra. Ta čas, ko so hodili po šilski nižini, je zadostoval, da Duncan objadra rtič Horn in dospe na nasprotno obalo. Za tako ladjo so zamude izključene. Seveda je morala biti nevihta tudi na morju zelo huda, ali jahta je bila izborna ladja in njen kapitan izkušen mornar. Ker je bilo tako domenično, je ladja na vsak način bila tam.

Priporočame »Mohorjeve knjižnice« na Prevaljah: 4. zv. Krížev pot. Roman. 5. zv.: Knes Srebrnjani, roman. 6. zv.: Zdanja na grnadi, povest. 7. zv.: Ološki postrežnik, povest. — Cene so v Mladiki. — KOL.

UNDERWOODpri **Lud. Baraga, Ljubljana**
Selenburgova ul. 6/1. Telefon šte. 980.**UNDERWOOD**

CANADIAN PACIFIC

za
Kanado in Zjednjene države

NAJNOVEJSIMI **EKSPRES** PAROBRODI

3 krat na teden

iz Cherbourga - Antwerpena - Hamburga - Liverpoola.

Najbrža zveza z vsemi mesti Kanade in Zjed. držav.

Vsa mogoča pojasnila glede potovanja prevoznih cen kakor tudi vse najtočnejše podatke za naselitev izvrstnih poljedelcev na farmah v Kanadi daje brezplačno

CANADIAN PACIFIC

LJUBLJANA. JOS. ZIDAR, DUNAJSKA C. 31
ZAGREB, Petrinjska ulica 40

Industrija vate
V. Popović & drug, Stariče

priporoča vse vrste VATE za krojače in izdelovalce odev. - Prodaja samo na veliko. - Zahtevajte ponudbe z vzorci. 6308

Učenec

poštenih staršev se sprejme v trgovino z meš. blagom. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šte. 6304.

Iščemo izveštane
elektromonterje

za zgradbo električ. omrežja v SRBOBRANU (Vojvodina).
Škodovi zavodi
Ljubljana - Selenburgova 7.

ZDRAVNIŠKI INSTRUMENTARIJ

celoten, s fino operacijsko mizo, v najboljšem stanju, ima napredaj **KMETIJSKO DRUŠTVO** v Žužemberku za ceno samo 10.000 dinarjev.

Premog - Čebin

Wollova ulica 1. II.
Telefon šte. 56.

10 tednov stari
Doberman - psi

čiste pasme, so napredaj v **JUGOSLOV. TISKARNI.**

Šofer izurjen, mehanik, se takoj sprejme. Pismene ponudbe pod šifro »I. K.« na upravo lista.

Steklenice

prazne - od »Juhana« - vseh velikosti, kupuje »JUHAN«, Ljubljana, Gradišče šte. 13.

Kdor fotografira mora imeti naše 3 novosti:

Naš ilustrovani cenik „Moderna fotografija“ Brezplačno!

Našo ilustrovano učno knjigo „Kako se naučim fotografirati“ Samo Din 9.—

Našo neprekinjeno razvidnico za pravilno osvetlitev „Pravosvet“ Samo Din 4.—

Drogerija **„SANITAS“** Celje

WEITZEL Ingenieur Gesellschaft, om. n. d. r.

Oddelek I. **CENITVE**

tehničnih naprav industrijskih podjetij in poslopij vseh vrst in za vse namene.

Oddelek II. **STROKOVNA MNENJA**

in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelek III. **STROJI**

Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. najboljše zveze. Zato dobave vseh strojev in naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stavbeno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).

PREOBLIKOVANJA

DAMSKIH in MOŠKIH KLOBUKOV

izvršuje točno in poceni

FANI BRILLI - modistka

prej Resljeva cesta, **SEDAJ** Dalmatinova ulica šte. 10, pritličje.

Našo iskreno ljubljeno mamo, teto in staro mamo, gospo

Marijo Pajk roj. Koprivec

je včeraj ob 8. uri jutraj, prevideno s sv. zakramenti za umirajočo, Vsemogočni poklical k Sebi iz te velike doline trpljenja.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v nedeljo, 20. sept., ob dveh popoldne iz mrtvašnice dež. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Žalujejo ostali: Uršula Grošelj rojena Pajk, Leopoldina Repše roj. Pajk in Marija Pajk, hčere. — Josip Grošelj in Ignacij Repše, zeta.

Ravnateljstvo rudnika Trboveljske premogokop. družbe v Kočevju javlja tužno vest, da je njen dolgoletni in vestni nastavljenec, gospod

IVAN NICK

danes po dolgi in težki bolezni preminul.

Blagega pokojnika ohranimo v dobrem in častnem spominu.

Kočevje, dne 16. septembra 1925.

Zahvala. Vsem, ki so mi ob nenadomestljivi izgubi mojega dobrega moža, gospoda

Leopolda Breznik

stali ob strani, najsrčnejša zahvala. — Zlasti veleč. g. dr. Blanketu v Ptuj, preč. duhovščini v Hajdini in Mozirju, zastopnikom javnih oblasti, zastopnikom tvrde, pri kateri je bil rajni zaposlen, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetlic in vsem spremljevalcem ob zadnji poti blagega pokojnika se iskreno zahvaljujem. — Bog bodi vsem plačnik!

Mozirje, dne 17. septembra 1925.

V imenu ostalih: **Veronika Breznik - Strnad.**

Upravni svet „Celjske posojilnice d. d. v Celju“ javlja žalostno vest, da je ustanovitelj zavoda in njega zaslužni predsednik gospod

DR. JOSIP SERNEC
odvetnik

v 82 letu starosti po kratki bolezni preminul.

Pokojnika, ki si je za razvoj našega zavoda stekel nevenljivih zaslug, ohranimo v vedno hvaležnem spominu.

CELJE, dne 18. septembra 1925.

Upravni svet
Celjske posojilnice d. d. v Celju.